

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Ing. Venduly Sochorové a Mgr. Karla Černína, Ph.D. ve věci

žalobkyně: a) Ing. J. M.
b) I. A.

proti
žalovanému: **Státní pozemkový úřad**
sídlem Husinecká 1024/11a, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2019, č. j. SPU 240879/2019, sp. zn. SP12243/2019-202001

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Vyškov, rozhodnutím dne 16. 9. 2010, č. j. PÚ-562/2007-27-RI, schválilo návrh komplexní pozemkové úpravy v k. ú. X, zpracovaný

společností AGERIS s.r.o., oprávněným projektantem Ing. M. K. Žalobkyně a) a právní předchůdkyně žalobkyně b) podaly proti tomuto rozhodnutí odvolání, které zamítlo Ministerstvo zemědělství, Ústřední pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 26. 1. 2011, č. j. 33389/2010-17500.

2. Městský soud v Praze žalobu proti tomuto rozhodnutí nejprve usnesením ze dne 13. 5. 2014, č. j. 8 A 75/2011 – 86, odmítl. Dospěl k závěru, že žaloba trpí neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení, a to absencí žalobního bodu ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Toto usnesení zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 As 120/2014 – 56, a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.
3. Městský soud v Praze poté znovu rozhodl ve věci rozsudkem ze dne 1. 12. 2015, č. j. 8 A 75/2011 – 189, kterým rozhodnutí žalovaného zrušil. Dospěl k závěru, že se žalovaný nesprávně vypořádal s námitkou, že souhlas vlastníků s pozemkovými úpravami obsahuje zfalšované podpisy. Městský soud se také zabýval otázkou, zda správní orgány správně aplikovaly § 3 odst. 3 zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech (dále jen „zákon o pozemkových úpravách“), s ohledem na to, že se pozemková úprava týkala oploceného pozemku a bylo nutné posoudit, zda pro tento případ je třeba mít k úpravě souhlas vlastníka. I když z knihovního stavu nevyplývá, že by pozemek žalobkyně byl oplocený, byl soud toho názoru, že je nezbytné přihlídnout k faktickému stavu, k němuž správní spis obsahuje rozhodné skutečnosti. Městský soud měl současně za to, že účastníci pozemkových úprav jsou oprávněni vyslovit souhlas s návrhem pozemkových úprav i ve fázi, kdy návrh není zpracován do finální podoby a jsou oprávněni vzít svůj souhlas zpět.
4. Tento rozsudek městského soudu Nejvyšší správní soud zrušil rozsudkem ze dne 15. 2. 2017, č. j. 3 As 3/2016 – 89, a věc znovu vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Zavázal jej přitom svým právním názorem, že případná absence vlastnoručních podpisů označených vlastníků zemědělské půdy na žádosti o provedení pozemkových úprav nemohla mít za následek takovou vadu řízení, jež by způsobovala nezákonnost žalovaného rozhodnutí. Stejně tak nemohla způsobit nezákonnost rozhodnutí ani skutečnost, že žalovaný nepožádal žalobkyni o souhlas s řešením částečně oploceného pozemku zahrady v pozemkových úpravách. Městskému soudu uložil, aby se zabýval zbývajícimi žalobními námitkami.
5. Městský soud v Praze následně ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 27. 6. 2017, č. j. 8 A 75/2011 – 261, kterým napadené rozhodnutí žalovaného opětovně zrušil. K žalobním námitkám uvedl, že správní spis obsahuje zejména zpracovanou dokumentaci k návrhu komplexní pozemkové úpravy, ale nelze z jeho obsahu nic zjistit o průběhu správního řízení, resp. o jednání s vlastníky pozemků při provádění pozemkových úprav. Přisvědčil proto námitce, že žalobkyně nebyla v průběhu správního řízení řádně poučena o svých právech, a uvedl, že tato námitka byla uplatněna již v odvolání a žalovaný se s ní vypořádal pouhým odkazem na správní spis a tvrzením, že z tam obsažených podkladů nelze usuzovat, že se pozemkový úřad a zpracovatel žalobkyni dostatečně nevěnoval. V tomto směru považoval městský soud odůvodnění napadeného rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Dále uvedl, že žalobkyně nijak nedoplnila žalobní námitku, že napadené rozhodnutí překročilo meze správního uvážení. Není tedy zřejmé, co konkrétně namítá, proto se soud s touto námitkou nemohl vypořádat. Přisvědčil však žalobní námitce, že se žalovaný nevypořádal s některými odvolacími námitkami. Konkrétně se

podle soudu jednalo o výhradu žalobkyně vůči přístupu k pozemkům, které se nacházejí za hospodářstvím (tedy o námitku, že bude žalobkyně připravena o stávající přístupovou cestu).

6. Kasační stížnost žalovaného proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 4. 2019, č. j. 3 As 232/2017 – 102.
7. Poté, co byla věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení, žalovaný opětovně nyní napadeným rozhodnutím odvolání žalobkyni zamítl a rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Vyškov, ze dne 16. 9. 2010, č. j. PÚ-562/2007-27-RI, potvrdil.

II. Obsah žaloby

8. Žalobkyně v podané žalobě namítly, že řízení o pozemkových úpravách bylo zahájeno na základě žádosti vlastníků pozemků podle § 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách, avšak panuje nejistota ohledně pravosti podpisů některých vlastníků nemovitostí. Celková výměra žádajících vlastníků pozemků proto nedosahuje nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území a nedošlo k naplnění § 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách. Pozemkový úřad však nezkoumal, zda jsou naplněny podmínky pro zahájení řízení podle § 6 odst. 1 zákona o pozemkových úpravách. Zahájení řízení bylo proto nezákonné.
9. Dále tvrdily, že nebyly řádně poučeny o svých právech a o důvodech, obsahu a důsledcích vedení řízení o pozemkových úpravách. Žalobkyně nebyly písemně ani ústně vyrozuměny o tom, jak bylo s jejich nesouhlasnými stanovisky naloženo. Napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí pozemkového úřadu, považují za nezákonné, neboť rozhodnutí nerespektují veřejný zájem tak, jak je stanoven v § 2 zákona o pozemkových úpravách.
10. Namítly, že žalovaný se nezabýval některými námitkami vznesenými v odvolání a nepřihlédl k procesním vadám z úřední povinnosti. Ve vztahu k domu č. 10 žalobkyně a) uváděla, že polní cesta vedoucí podél pozemků za domem byla přerušena protierozním opatřením; jeho vybudování však není nutné. Navrhovaná přístupová cesta k pozemků je neúměrně dlouhá. K pozemkům za domem č. X tvrdila žalobkyně b), že tvar pozemku XA (tzv. „do špic“) znemožňuje jeho obhospodařování zemědělskou technikou. Nesouhlasila rovněž s vybudováním přístupové cesty na pozemku XB, která rozděluje její pozemky, což znemožňuje, resp. ztěžuje jejich řádné oplocení před lesní zvěří.
11. Navrhly proto, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 4. 3. 2020 uvedl, že s ohledem na neukončené řízení ve věci předchůdkyně žalobkyně b) navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí. V doplnění vyjádření k žalobě ze dne 30. 7. 2021 žalovaný uvedl, že o žalobě právní předchůdkyně žalobkyně b) bylo rozhodnuto usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2020, č. j. 8 A 40/2018 – 113, tak, že žaloba byla odmítnuta. Navrhl proto, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobkyně

13. V doplnění vyjádření ze dne 30. 8. 2021 žalobkyně uvedly, že se jednáním žalovaného, resp. správního orgánu I. stupně cítí poškozeny. Pozemkové úpravy jsou pro ně katastrofou vedoucí k zániku rodinného hospodaření. Současná deštivá situace znemožňuje obslužnost pozemků za budovou č. X, což nebylo pozemkovými úpravami uspokojivě řešeno.

V. Ústní jednání

14. K žádosti žalobkyně nařídil soud ve věci jednání na 29. 9. 2021. Přestože nebyla splněna zákonem požadovaná lhůta 10 dnů na doručení předvolání, žalobkyně a) i za žalobkyni b) (plná moc k jednání jejím jménem doložena dodatečně 20. 10. 2021) při jednání potvrdila, že žalobkyně měly dostatečný čas na přípravu a žádají, aby jednání proběhlo.
15. Při ústním jednání žalobkyně a) jménem obou žalobkyně odkázala na jejich dřívější podání ve věci a poznamenala, že jsou rodinou zemědělců a pozemky jim zajišťují živobytí. V době pozemkových úprav na pozemcích nehospořádaly, využívalo je družstvo. K pozemkům za domem č. X popsala, že k zajištění přístupu byla navržena nevyhovující dlouhá přístupová cesta. Není pravdou, že by nově zřízená cesta existovala v terénu již dříve; byla zde patrná jen v částečném rozsahu, sloužila ke svozu slámy do družstva. Svahovitý terén neumožňuje přístup k pozemku p. č. XC při deštích. Pozemek pastvy je bez přístupové cesty. Jediná ochrana před zvěří je oplocení pozemků, což je při jejich přerušení cestou mnohem nákladnější. Přístup k pozemkům přes družstvo není možný. K pozemkům za domem č. X dále uvedla, že je nucena v důsledku pozemkových úprav vybudovat novou cestu okolo pozemků jiných vlastníků. Prodloužení přístupových cest znamená vyšší náklady na obhospodařování pozemků. Obecně pak namítla, že došlo k porušení jejich procesních práv. Žalobkyně nebyly s navrhovaným řešením řádně seznámeny a nebylo jim umožněno nahlížet do spisu.
16. Zástupce žalovaného odkázal na napadené rozhodnutí a uvedl, že pozemky rodiny žalobkyně zůstaly ve velké míře v jejich vlastnictví. Vybudování cesty rozdělující pozemky žalobkyně b) bylo odůvodněno nutností zajištění přístupu do družstva. Byla využita stávající polní cesta. Do něj je v současnosti zajištěn přístup přes pozemky fyzických osob, které prozatím stávající řešení akceptují, ovšem neexistuje zde veřejně přístupná účelová komunikace, proto je nutno přístup zabezpečit jinak. K rozdělení pozemků na část orné půdy a část pastvy uvedl, že to bylo ovlivněno požadavky plynoucími z § 10 zákona o pozemkových úpravách (požadavky na srovnatelnou výměru, cenu, vzdálenost, způsob využití). Potvrdil, že přístupová cesta není ideální svojí délkou, ovšem jiné řešení neexistovalo, sbor zástupců s navrženým řešením souhlasil. K situaci za rodinným domem č. X uvedl, že žalobkyně a) trvala na zachování podélné parcely podél pozemků, proto byla ponechána v jejím vlastnictví. Má však zajištěn přístup i přes nově vytvořenou cestu. Přístup k pozemkům je možný přímo z rodinné usedlosti, neboť protierozní prvek by měl zůstat průjezdný. Protierozní mez je důležitým opatřením chránícím pozemky více osob, nikoliv pouze žalobkyně. K namítanému porušení procesních práv dodal, že právo nahlížet do spisu nebylo žalobkyním upřeno. Žalobkyně a) začala aktivně vystupovat v řízení až v prosinci 2009, přičemž jejím návrhům nebylo možné vyhovět.
17. Soud provedl dokazování výpisy z katastru nemovitostí zachycujícími vlastnické právo žalobkyně a) a b) k nemovitostem v k. ú. X (č. l. 77-80 spisu). Dále soud pro větší

názornost provedl dokazování mapovými podklady od žalovaného zachycujícími stav pozemků žalobkyň před pozemkovými úpravami (oranžové šrafování) a po nich (červeně) za domem č. X (s. 81) a za domem č. X (s. 82 a 83) a kopiemi map předložených žalobkyní a) při jednání (viz přílohová obálka s. 84 a v ní založené mapy A a B).

VI. Posouzení věci soudem

18. Soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů. Ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného.
19. Dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
20. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného správního rozhodnutí [bod VI. A) rozsudku]. Poté se zabýval námitkou nezákonného zahájení řízení o pozemkových úpravách [bod VI. B) rozsudku] a námitkou porušení procesních práv [bod VI. C) rozsudku]. Závěrem se věnoval námitce absence veřejného zájmu a nepřiměřeného zásahu do práv [bod VI. D) rozsudku].
21. Úvodem soud předesílá, že při projednání žaloby neměl k dispozici kompletní správní spis, neboť ten nebyl plně rekonstruován po jeho přechozí ztrátě Městským soudem v Praze. Absence některých listin však nebrání soudnímu přezkumu, neboť listiny rozhodné pro plné vypořádání žalobních námitek jsou ve správním spisu rekonstruovány.

VI. A) Námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí

22. Žalobkyně v podané žalobě uplatnily mj. námitku nepřezkoumatelnosti, proto se soud nejprve zabýval otázkou, zda je napadené rozhodnutí žalovaného způsobilé soudního přezkumu. Případná nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí (ať už pro jeho nesrozumitelnost či pro nedostatek důvodů) by totiž byla vadou natolik závažnou, k níž je soud povinen přihlížet z úřední povinnosti a pro kterou by muselo být rozhodnutí žalovaného dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2004, č. j. 5 A 157/2002-35).
23. Žalobkyně spatřují nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ve skutečnosti, že žalovaný nevypořádal odvolací námitky a nepřihlédl k procesním vadám z moci úřední.
24. Soud k tomu uvádí, že námitka nepřezkoumatelnosti je ponechána zcela v obecné rovině bez uvedení konkrétních skutečností, v čem je spatřována. Z žaloby není zřejmé, jaké odvolací námitky, žalovaný podle žalobkyň nevypořádal. K obecně formulované námitce tak lze ovněž v obecné rovině uvést, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí vyjádřil k námitkám obou žalobkyň dostatečně. Vytkl-li Městský soud v Praze a následně i Nejvyšší správní soud žalovanému nedostatečné vypořádání námitek neúčelnosti zbudovaného koridoru a obslužnosti pozemků ve vlastnictví žalobkyň, vypořádal se žalovaný s touto námitkou v napadeném rozhodnutí na několika místech, zejména na str. 7 až 9 rozhodnutí. Řádně rovněž vysvětlil, že nedošlo k porušení procesních práv žalobkyň (viz strany 6 a 8 až 9 rozhodnutí). Soud proto dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti netrpí.
25. Námitka je proto nedůvodná.

VI. B) Námitka nezákonného zahájení řízení o pozemkových úpravách

26. Žalobkyně namítly, že řízení o komplexních pozemkových úpravách bylo zahájeno nezákonně, neboť nebyla splněna podmínka § 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách. Důvodem je nesoulad podpisů vlastníků nemovitostí a jejich možné zfalšování.
27. K této námitce se již podrobně vyjádřil jak Městský soud v Praze, tak Nejvyšší správní soud. Ten v rozsudku ze dne 15. 2. 2017, č. j. 3 As 3/2016 – 89, konstatoval, že možná absence vlastnoručních podpisů označených vlastníků zemědělské půdy na žádosti o provedení pozemkových úprav neměla za následek takovou vadu řízení, jež by způsobovala nezákonnost žalovaného rozhodnutí.
28. K zahájení řízení o pozemkových úpravách Nejvyšší správní soud uvedl, že zahájení řízení je sice důležitou součástí řízení, neboť se jím vymezuje jeho předmět, pro osud práv a povinností účastníků není ale rozhodující. I kdyby bylo řízení zahájeno z nesprávného důvodu, šlo toliko o inicializaci procesu, aniž by pozemkový úřad ještě předjímal výsledek pozemkových úprav. Až v samotném řízení pak účastníci uplatili svá procesní práva, vyjádření či návrhy a reprezentativní většina (a to v řízení není sporné) návrh pozemkových úprav schválila. Až rozhodnutím pozemkového úřadu o schválení pozemkových úprav tak došlo k zakládání, rušení či změně práv účastníků řízení (srov. § 67 odst. 1 zákon a č. 500/2004 Sb., správního řádu). Účastníkům řízení o pozemkových úpravách také nakonec svědčilo i právo na odvolání, pokud se rozhodnutím cítili zkráceni na svých právech. Uzavřel proto, že i pokud by při zahájení pozemkových úprav došlo k vadě řízení, neměla tato vada vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
29. Od citovaných závěrů Nejvyššího správního soudu nemá soud důvod se odchýlit. Plně se s nimi ztotožňuje a v podrobnostech odkazuje na rozsudek č. j. 3 As 3/2016-89.
30. Námitka nezákonného zahájení řízení proto není důvodná.

VI. C) Námitka porušení procesních práv

31. Žalobkyně dále tvrdily, že v průběhu řízení o pozemkových úpravách nebyly pozemkovým úřadem řádně poučeny o svých právech a o důvodech, obsahu a důsledcích vedeného řízení. Konkrétně uvedly, že žalobkyně a) byla nesprávně informována pozemkovým úřadem, žalobkyně nebyly nikterak vyrozuměny o tom, jak byla vypořádána jejich nesouhlasná stanoviska a bylo jim upřeno právo nahlížet do spisu.
32. Podle § 4 odst. 2 správního řádu správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Podle odst. 4 uvedeného ustanovení správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.
33. Zákon o pozemkových úpravách poučovací povinnost správního orgánu upravuje na vícero místech. Např. na úvodním jednání seznámí správní orgán účastníky řízení s účelem, formou a předpokládaným obvodem pozemkových úprav (§ 7) a informuje o průběhu zpracování soupisu nároků sbor, umožní mu spoluúčast při soupisu nároků včetně práva přítomnosti člena sboru při jednání s vlastníky (§ 8 odst. 1). Účastníci řízení mají právo uplatnit námitky a připomínky k návrhu pozemkových úprav, o čemž musí být řádně poučeni (§ 11 odst. 1).
34. Součástí rekonstruovaného správního spisu je zápis z úvodního jednání ze dne 13. 8. 2008. Na něm byli účastníci řízení o pozemkových úpravách seznámeni s účelem pozemkových úprav, jejich formou a dalším průběhem pozemkových úprav. Pozemkový úřad účastníky

jednání seznámil s tím, že zpracovaný návrh projektu pozemkových úprav bude vystaven k veřejnému nahlédnutí a poučil je o možnosti uplatnit k návrhu námítky a připomínky (č. l. 29 správního spisu). Dále pozemkový úřad zaslal dne 19. 1. 2009 účastníkům řízení soupis a ocenění nároků vlastníků pro komplexní pozemkové úpravy a stanovil lhůtu pro uplatnění námitek k tomuto soupisu (č. l. 46 správního spisu). Poté se konalo jednání sboru zástupců, ze kterých pozemkový úřad pořídil záznamy (č. l. 48, 52, 56 správního spisu).

35. Pozemkový úřad dále dne 11. 9. 2009 zaslal vlastníkům pozemků soupis nároků pozemků neřešených dle § 2 zákona o pozemkových úpravách a poučil je o možnosti uplatnit námítky k tomuto soupisu (č. l. 73 správního spisu). Dne 27. 1. 2010 se konalo na pozemkovém úřadu jednání za přítomnosti žalobkyně a) (č. l. 84 správního spisu) a dne 19. 2. 2010 byli vlastníci vyzváni k uplatnění připomínek a námětů v souladu s § 9 odst. 18 zákona o pozemkových úpravách. Ze správního spisu dále vyplývá, že na základě připomínek žalobkyně a) došlo k novému uspořádání pozemků, včetně respektování parcely souběžné cesty (č. l. 87 správního spisu). Pozemkový úřad vedl se žalobkyní a) jednání ještě dne 10. 3. 2010, na kterém bylo dle zápisu domluveno, že zpracovatel zapracuje dohodnuté změny (č. l. 88 správního spisu).
36. Na možnost uplatnění námitek a připomínek k návrhu byli účastníci řízení dále upozorněni veřejnou vyhláškou ze dne 12. 4. 2010; předmětnou vyhláškou byli rovněž seznámeni se zpracovaným návrhem komplexních pozemkových úprav (č. l. 96 správního spisu). Na vyjádření paní B. M. [právní předchůdkyně žalobkyně b)] a žalobkyně a) pozemkový úřad reagoval přípisem ze dne 11. 6. 2010 (č. l. 108 a 109 správního spisu). Ze správního spisu tak nijak neplyne, že by procesní práva žalobkyň byla v průběhu řízení o pozemkových úpravách porušena, resp. že by jim nebylo poskytnuto řádné poučení. V podrobnostech soud odkazuje na str. 6 napadeného rozhodnutí.
37. Tvrzení, že žalobkyni a) byly poskytovány nepravdivé informace nebo že jí nebyl zpřístupněn spisový materiál, byla uvedena pouze v obecné rovině, bez uvedení jakýchkoli bližších skutečností či jejich podložení důkazy. Ze správního spisu jasně vyplývá, že pověřené osoby se žalobkyněmi opakovaně jednaly, odpovědně zvažovaly jejich požadavky a snažily se nalézt vhodné řešení. Žalobkyně však žádný způsob řešení navrhovaný pozemkovým úřadem neakceptovaly, ani konstruktivně nepřinesly jiný vhodný návrh, který by byl ze strany pozemkového úřadu akceptovatelný.
38. Neobstojí ani výtky o tom, že žalobkyním bylo znemožněno nahlížet do spisového materiálu, neboť nejpozději veřejnou vyhláškou ze 12. 4. 2010 byly informovány o možnosti seznámit se s návrhem komplexních pozemkových úprav a mohly v souladu s § 11 zákona do spisu nahlédnout (obdobně viz strany 8 – 9 rozhodnutí).
39. Soud je proto přesvědčen, že pozemkový úřad v průběhu řízení o pozemkových úpravách s vlastníky pozemků jednal adekvátně, šetřil jejich procesní práva a poskytl jim náležité poučení.
40. Námitka proto není důvodná.

VI. D) Námitka absence veřejného zájmu a nepřiměřeného zásahu do práv žalobkyň

41. Žalobkyně spatřují nezákonnost napadeného rozhodnutí rovněž v absenci veřejného zájmu a v nenaplnění účelu pozemkových úprav. Mají za to, že pozemkovými úpravami

bylo negativně zasaženo do jejich práv, zatímco práva ostatních vlastníků byla respektována.

42. Podle § 2 zákona o pozemkových úpravách se pozemkovými úpravami „*ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy.*“
43. Současně je podle uvedeného ustanovení cílem pozemkových úprav „*zajištění podmínek pro zlepšení kvality života ve venkovských oblastech včetně napomáhání diverzifikace hospodářské činnosti a zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, lesní hospodářství a vodní hospodářství zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a sucha, řešení odtokových poměrů v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny.*“
44. Úvodem je nutno upozornit, že řízení o pozemkových úpravách je sice správním řízením (§ 24 odst. 1 zákona o pozemkových úpravách), jde však o řízení velmi specifické, a to jak s ohledem na jeho předmět (kde jde i o změnu vlastnického práva a jiných věcných práv k pozemkům v řádech stovek případů), tak s ohledem na velký okruh účastníků tohoto procesu, nebo jeho samotný účel. Řízení o pozemkových úpravách je totiž vždy vedeno ve veřejném zájmu a je zahajováno z moci úřední (§ 2, § 6 odst. 1 až 3 zákona o pozemkových úpravách).
45. V rozsudku ze dne 21. 3. 2007, č. j. 5 A 27/2002-86, Nejvyšší správní soud mj. akcentoval náročnost procesu pozemkových úprav, stejně jako fakt, že posouzení, zda bylo skutečně dosaženo cílů a účelu pozemkových úprav, nespadá jen do sféry jednotlivých účastníků, nýbrž celé společnosti, což se projevuje i existencí veřejného zájmu na provádění pozemkových úprav. Z hlediska schvalování pozemkových úprav Nejvyšší správní soud zdůraznil, že vlastníkům v menšině nezbyvá, než provedení pozemkových úprav respektovat. Nejen proto, že souhlas vyjádřili vlastníci požadované výměry, ale i s ohledem na veřejný zájem. Důležité totiž je, že by tito vlastníci podle požadavků přiměřenosti, vyjádřených v § 10 zákona o pozemkových úpravách, neměli být zasaženi na svých právech podstatným způsobem, neboť i k jejich prospěchu byly pozemkové úpravy plánovány a provedeny. Podmínky hospodaření přitom musí být posuzovány nejen z hlediska jednotlivých vlastníků, ale též celku. V rozsudku ze dne 6. 12. 2011, č. j. 1 As 96/2011 – 143, pak Nejvyšší správní soud vyslovil, že podmínka přiměřenosti zásahu do vlastnického práva je splněna tehdy, pokud nové pozemky navržené do vlastnictví nesouhlasících vlastníků splňují kritéria vymezená v § 10 zákona o pozemkových úpravách.
46. Veřejný zájem stojí v citovaném zákonném ustanovení vedle jednotlivých partikulárních zájmů soukromých vlastníků pozemků. Ústavní soud v nálezu ze dne 27. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 34/97, konstatoval, že pozemkové úpravy nelze ztotožnit s pojmem vyvlastnění; ve své podstatě se jedná o hromadnou dobrovolnou směnu vlastnických práv dotčených pozemků. Jde nicméně o natolik intenzivní zásah do stávajících vlastnických vztahů k nemovitostem, že při jeho realizaci je nutno uplatňovat ústavní kautely vyplývající z článku 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, které připouštějí vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva pouze ve veřejném zájmu, na základě explicitního zákonného zmocnění a za odpovídající náhradu. Podmínky k racionálnímu hospodaření je třeba posuzovat nejen z hlediska jednotlivých vlastníků, ale též k celku a všem vlastníkům.

Z uvedeného je zřejmé, že každý vlastník nemovitostí vstupující do pozemkové úpravy, musí akceptovat nově nastolený stav, bylo-li ho dosaženo správným procesním postupem a byly-li současně dodrženy zákonem stanovené podmínky, omezení a regulativy. Jinými slovy řečeno, nesouhlas vlastníka pozemků dotčených pozemkovou úpravou s věcným uspořádáním nemovitostí ve schváleném návrhu pozemkové úpravy může vést k závěru o nezákonnosti rozhodnutí a jejího schválení jen tehdy, opírá-li se o tvrzení o porušení shora uvedených zákonných požadavků (přestože se citovaný nálezný vztahuje k předchozí právní úpravě pozemkových úprav dle zákona č. 284/1991 Sb., jsou jeho závěry použitelné i na současnou právní úpravu, neboť ta je vystavěna na stejných principech jako úprava předchozí).

47. V nyní projednávané věci žalobkyně namítaly, že schválené pozemkové úpravy nejsou v souladu s veřejným zájmem, resp. s cíli vyjádřenými v zákoně, a že byly činěny účelově v jejich neprospěch.
48. Účel pozemkových úprav v obci X vymezil pozemkový úřad na úvodním jednání dne 13. 8. 2008. Tento účel je dále popsán v dokumentaci pozemkových úprav. Cílem pozemkových úprav bylo „vyřešení majetkoprávních vztahů, zpřístupnění pozemků, zlepšení podmínek pro hospodaření, zlepšení vodohospodářských poměrů, omezení vodní eroze a opatření pro vybudování územního systému ekologické stability“. Podrobnosti pozemkových úprav jsou dále rozvedeny v samotné dokumentaci pozemkových úprav.
49. Žalobkyně sice uvedly, že cíle pozemkových úprav byly ve skutečnosti jiné, než jak je vyjádřily správní orgány, tuto námitku však blíže nerozvedly. Soud proto k takto obecně formulované námitce uvádí, že se seznámil s předloženým správním spisem, přezkoumal zde formulované cíle a následný výsledek pozemkových úprav a dospěl k závěru, že není důvod považovat tento proces za nezákonný. Nelze rovněž odhlédnout od skutečnosti, že s navrženými pozemkovými úpravami souhlasilo 84,20 % vlastníků výměry pozemků dotčených pozemkovými úpravami (což je mnohem více než zákonem požadovaných 60 % - viz § 11 odst. 4 zákona). V takovém případě nezbývá vlastníkům v menšině, než provedení pozemkových úprav odsouhlasených touto většinou respektovat. Jednak proto, že souhlas dali vlastníci představující požadovanou většinu výměry zahrnutých pozemků, ale také s ohledem na veřejný zájem na provedení pozemkových úprav. Soud proto neshledal, že by došlo k porušení § 2 zákona o pozemkových úpravách.
50. Žalobkyně dále konkrétně namítaly, že ve vztahu k žalobkyni a) došlo pozemkovými úpravami za domem č. X k ukončení přístupové cesty k zemědělským pozemkům a tím ke znesnadnění jejich obdělávání. Ve vztahu k žalobkyni b) namítaly, že dosud celistvé pozemky byly rozděleny cestou. Pozemek s novým parc. č. XA má tvar, který je obtížně přístupný zemědělskou technikou a pozemek parc. č. XC zůstane bez přístupové cesty.
51. Úvodem soud k těmto věcným námitkám poznamenává, že u obou žalobkyň byly dodrženy požadavky na přiměřenost stanovené v § 10 zákona o pozemkových úpravách, což žalovaný v napadeném rozhodnutí přesvědčivě popsal. Na jeho argumentaci proto soud pro stručnost odkazuje.
52. Situaci za domem č. X přehledně zachycuje mapa založená na č. l. 83 a nákres A předložený žalobkyní při jednání. Soud z katastru nemovitostí zjistil, že žalobkyně a) je mj. vlastníci pozemků parc. č. XD a XE (dříve XF a XG), představujících polní cestu. Tato cesta vedoucí podél pozemků ve vlastnictví žalobkyně (p. č. XH, XI, XJ, XK a XL) byla pozemkovými úpravami rozdělena protierozním opatřením (protierozní mez).

Důvodem pro navržení protierozní meze byla ochrana zastavěné části obce před přívalovými dešti a povodněmi. Nezbytnost tohoto prvku přitom vyplývá z povodňového plánu obce a z návrhu protierozních opatření (viz např. Kompletní dokumentace, Dokumentace o přípravě řízení, a s. 8 Plánu společných zařízení, Technická zpráva). Námitka žalobkyně, že vůbec není nutné protierozní mez zřizovat tak neobstojí.

53. Co se týče námítky zhoršení přístupu k pozemkům, z mapových podkladů předložených při jednání i z katastrální mapy založené ve správním spise vyplývá, že žalobkyně může k přístupu ke svým hospodářským pozemkům využít nově navrženou cestu, která je sice delší, ovšem nijak výrazným způsobem. Navíc, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí a jak zaznělo i při ústním jednání, přístupnost pozemků kromě navržené cestní sítě zůstala v určité omezené míře zajištěna i stávajícím způsobem, neboť protierozní prvek je navržen jako přejezdový (viz strana 8 napadeného rozhodnutí). Žalobkyni tak nebylo znemožněno hospodářit na pozemcích v jejím vlastnictví, ani nedošlo k nepřiměřenému prodloužení přístupové cesty k nim.
54. Ve vztahu k situaci za domem č. X lze vycházet z mapy založené na č. l. 81 a nákresu B předloženého žalobkyní. Z mapových podkladů je patrné, že došlo k rozdělení dosud celistvých pozemků žalobkyně b) v důsledku vybudování přístupové cesty do družstva na pozemku p. č. XB. Pozemky žalobkyně b) parc. č. XM (pastva) a parc. č. XA (orná půda) od sebe dělí cesta. Nutnost vybudování předmětné cesty ovšem přesvědčivě vysvětlil zástupce žalovaného při jednání. Byla vybudována na místě stávající polní cesty z důvodu nutnosti zajištění přístupu do družstva, neboť ten je v současnosti řešen přes pozemky fyzických osob, nikoliv veřejně přístupnou komunikací, což se jeví jako problematické. Plán společných zařízení navržený pozemkovými úpravami tak podle soudu ob stojí, neboť navržené řešení přístupové cesty k družstvu a pozemkům žalobkyně bylo racionálně vysvětleno a navíc vychází z dosavadního stavu v terénu.
55. Pozemek p. č. XA obdržela žalobkyně v rámci pozemkových úprav, aby byly dodrženy požadavky dle § 10 zákona, zejm. na výměru a typ pozemku. Soud nepřisvědčil námitkám, že předmětný pozemek o velikosti cca 1,5 ha s ohledem na jeho tvar není obhospodařovatelný. Předmětnou námitku by bylo možné vztáhnout pouze k dílčí okrajové části pozemku, která se s přihlédnutím k celkové rozloze pozemku jeví nepatrná. Nelze tak tvrdit, že by pozemek jako celek nebylo možné obhospodařovat.
56. K námitce, že došlo k posunutí hranice pozemků a pozemek parc. č. XC zůstal bez přístupové cesty, soud z katastrální mapy zjistil, že pozemek navazuje na jiné pozemky ve vlastnictví žalobkyně b), konkrétně pozemky parc. č. XN, XO a další. Tyto pozemky přímo navazují na dům č. X. Přístup k pozemku byl zachován jako dosud, přes pozemky ve vlastnictví žalobkyně. Ze správního spisu nevyplývalo, že by žalobkyně požadovala v rámci pozemkových úprav, aby přístup k tomuto pozemku byl zajištěn jinak. Soud proto porušení zákona ani žádný exces správních orgánů neshledal.
57. Důležité je rovněž poznamenat, že napadené rozhodnutí je reakcí na odvolání podané právní předchůdkyní žalobkyně b), která takto konkrétní výtky v průběhu řízení o pozemkových úpravách ani v podaném odvolání neuplatnila; toliko tvrdila, že na základě listů vlastnictví X a X byla okradena o ornou půdu, která je nahrazena půdou nižší kvality. Na tuto výtku žalovaný reagoval na straně 10 napadeného rozhodnutí. Věcný nesouhlas s výsledkem pozemkových úprav není možné řešit poprvé až v soudním řízení; žalobní argumentace musí být reakcí na závěry žalovaného vyslovené v napadeném

rozhodnutí. Ty se situací za domem č. X zabývaly pouze v omezeném rozsahu, proto soud považuje výše učiněné vypořádání námitky za plně postačující.

58. Námitka tak není důvodná.

VII. Závěr a náklady řízení

59. Soud tak na základě všech výše uvedených skutečností neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
60. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměly (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. září 2021

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu